

UČEBNÝ PLÁN PREDMETU

Akademický rok 2025/2026

Názov predmetu: Sociálna medicína

Podmieňujúce predmety: -

Študijný program: Všeobecné lekárstvo

Kategória predmetu: povinný

Forma výučby: prednáška/cvičenie

Forma ukončenia: skúška

Forma štúdia: denná

Obdobie štúdia: 2. roč. 2. sem

Rozsah výučby: 1/2 hod./týždeň

Počet kreditov: 3

Týždeň	Prednáška – piatok 8:00-8:45 P4	Cvičenie
1. (7) 09.02.-13.02.	Sociálna medicína a jej miesto v lekárskej praxi v minulosti, súčasnosti a budúcnosti. MUDr. Zuzana Katreniaková, PhD. 13.02.2026	Predstavenie pracoviska. Úvod do štúdia predmetu. Vysvetlenie podmienok absolvovania predmetu. MVDr. Marcela Linková, PhD. Všetky skupiny
2. (8) 16.02.-20.02.	Sociálne determinanty zdravia a socio-ekonomické nerovnosti v zdraví. MUDr. Zuzana Katreniaková, PhD. 20.02.2026	Rodina, dysfunkčná rodina, syndróm týraného dieťaťa MVDr. Marcela Linková, PhD. Študijné skupiny č. 3, 4, 6, 9, 10, 13, 14, 16, 17 Špecifiká zdravotnej a sociálnej starostlivosti o osoby s duševným zdravotným postihnutím. MUDr. Zuzana Katreniaková, PhD. Študijné skupiny č. 1, 2, 5, 7, 8, 11, 12, 15, 18
3. (9) 23.02.-27.02.	Globálne zdravie: urbanizácia, migrácia, starnutie populácie. Mgr. Iveta Rajničová Nagyová, PhD. 27.02.2026	Rodina, dysfunkčná rodina, syndróm týraného dieťaťa MVDr. Marcela Linková, PhD. Študijné skupiny č. 1, 2, 5, 7, 8, 11, 12, 15, 18 Špecifiká zdravotnej a sociálnej starostlivosti o osoby s duševným zdravotným postihnutím. MUDr. Zuzana Katreniaková, PhD. Študijné skupiny č. 3, 4, 6, 9, 10, 13, 14, 16, 17
4. (10) 02.03.-06.03.	Zdravotnícke systémy ako determinant zdravia. MUDr. Zuzana Katreniaková, PhD. 06.03.2026	Sociálna pomoc osobám v nepriaznivej životnej situácii - príklady z praxe 1. časť (návšteva vybraných zariadení sociálnej pomoci). MUDr. Zuzana Katreniaková, PhD. MVDr. Marcela Linková, PhD. Mgr. Alexandra Husivargová, PhD. Rozdelenie bude oznámené v 3. týždni

5. (11) 09.03.-13.03.	Zdravotnícke systémy, organizácia zdravotníctva, na pacienta orientovaná a integrovaná starostlivosť. <i>Mgr. Iveta Rajničová Nagyová, PhD.</i> 13.03.2026	Špecifiká zdravotnej a sociálnej starostlivosti o osoby s telesným zdravotným postihnutím. <i>MVDr. Marcela Linková, PhD.</i> <i>Študijné skupiny č. 1, 5, 8, 11, 12, 13, 15, 16, 18</i> Špecifiká zdravotnej a sociálnej starostlivosti o Rómov a prisťahovalcov. <i>Mgr. Marta Nemčíková, PhD.</i> <i>Študijné skupiny č. 2, 3, 4, 6, 7, 9, 10, 14, 17</i>
6. (12) 16.03.-20.03.	Prevenencia chorôb – prečo je dôležitá? <i>MUDr. Zuzana Katreniaková, PhD.</i> 20.03.2026	Špecifiká zdravotnej a sociálnej starostlivosti o osoby s telesným zdravotným postihnutím. <i>MVDr. Marcela Linková, PhD.</i> <i>Študijné skupiny č. 2, 3, 4, 6, 7, 9, 10, 14, 17</i> Špecifiká zdravotnej a sociálnej starostlivosti o Rómov a prisťahovalcov. <i>Mgr. Marta Nemčíková, PhD.</i> <i>Študijné skupiny č. 5, 8, 12, 13, 15, 16, 18</i> <i>MUDr. Zuzana Katreniaková, PhD.</i> <i>Študijné skupiny č. 1, 11</i>
7. (13) 23.03.-27.03.	Behaviorálne a kultúrne vhlady pre zdravie. <i>Mgr. Iveta Rajničová Nagyová, PhD.</i> 27.03.2026	Sociálna pomoc osobám v nepriaznivej životnej situácii - príklady z praxe 2. časť (návšteva vybraných zariadení). <i>MUDr. Zuzana Katreniaková, PhD.</i> <i>MVDr. Marcela Linková, PhD.</i> <i>Mgr. Alexandra Husivargová, PhD.</i> <i>Rozdelenie bude oznámené v 6. týždni</i>
8. (14) 30.03.-03.04.	Štátny sviatok 03.04.2026 (Veľký piatok)	Špecifiká zdravotnej a sociálnej starostlivosti o osoby vo vyššom veku a o osoby v terminálnom štádiu choroby. <i>MUDr. Zuzana Katreniaková, PhD.</i> <i>Študijné skupiny č. 1, 3, 4, 6, 7, 8, 10, 11, 13, 14</i> <i>Samostatná práca (streda) č. 5, 12, 18</i> <i>Dekanské voľno 02.04.2026 (štvrtok)</i> <i>Štátny sviatok 03.04.2026 (Veľký piatok)</i>
9. (15) 06.04.-10.04.	Sociálna medicína v dobe digitálnej. <i>Mgr. Pavol Mikula, PhD.</i> 10.04.2026	Špecifiká zdravotnej a sociálnej starostlivosti o osoby vo vyššom veku a o osoby v terminálnom štádiu choroby. <i>MUDr. Zuzana Katreniaková, PhD.</i> <i>Študijné skupiny č. 2, 5, 9, 12, 15, 16, 17, 18</i> <i>Samostatná práca (streda) č. 10, 14</i> <i>Štátny sviatok 06.04.2026 (Veľkonočný pondelok)</i> <i>Rektorské voľno 07.04.2026 (utorok)</i>
10. (16) 13.04.-17.04.	Komplexné prístupy k podpore a ochrane zdravia. <i>MUDr. Zuzana Katreniaková, PhD.</i> 17.04.2025	Domáce násilie. <i>MVDr. Marcela Linková, PhD.</i> <i>Študijné skupiny č.</i> Zdravotné a sociálne dôsledky látkových a nelátkových závislostí. Nezamestnanosť a bezdomovecť ako zdravotný a sociálny problém. <i>Mgr. Pavol Mikula, PhD.</i> <i>Študijné skupiny č.</i>

11. (17) 20.04.-24.04.	Možnosti uplatnenia lekára v systéme verejného zdravotníctva na Slovensku. <i>MUDr. Jana Kollárová</i> 24.04.2026	Domáce násilie. <i>MVDr. Marcela Linková, PhD.</i> <i>Študijné skupiny č.</i> Zdravotné a sociálne dôsledky látkových a nelátkových závislostí. Nezamestnanosť a bezdomovectvo ako zdravotný a sociálny problém. <i>Mgr. Pavol Mikula, PhD.</i> <i>Študijné skupiny č.</i>
12. (18) 27.04.-01.05.	Pacientmi reportované výsledky a so zdravím súvisiaca kvalita života. <i>Mgr. Iveta Rajničová Nagyová, PhD.</i> 30.04.2026 (štvrtok) výučba ako v piatok	Špecifiká zdravotnej a sociálnej starostlivosti o osoby so zmyslovým zdravotným postihnutím. <i>MVDr. Marcela Linková, PhD.</i> <i>Študijné skupiny č.</i> <i>Mgr. Alexandra Husivargová, PhD.</i> <i>Študijné skupiny č.</i> 30.04.2025 (štvrtok) výučba ako v piatok 01.05.2025 (piatok) Štátny sviatok
13. (19) 04.05.-08.05.	Sociálne predpisovanie ako súčasť univerzálnej personalizovanej starostlivosti. <i>MUDr. Zuzana Katreniaková, PhD.</i> 08.05.2026	Skúška 1. časť: prezentácia spracovanej témy vo dvojiciach. <i>MUDr. Zuzana Katreniaková, PhD.</i> <i>MVDr. Marcela Linková, PhD.</i> <i>Mgr. Alexandra Husivargová, PhD.</i>
14. (20) 11.05.-15.05.	Sociálna medicína založená na dôkazoch a translačný výskum. <i>Mgr. Iveta Rajničová Nagyová, PhD.</i> 15.05.2026	Skúška 1. časť: prezentácia spracovanej témy vo dvojiciach. <i>MUDr. Zuzana Katreniaková, PhD.</i> <i>MVDr. Marcela Linková, PhD.</i> <i>Mgr. Alexandra Husivargová, PhD.</i>

Podmienky pre absolvovanie predmetu:

1. **Účasť minimálne na 10 cvičeniach.**
Neúčasť na cvičeniach musí byť riadne ospravedlnená u vyučujúceho, ktorý určí náhradu v zodpovedajúcej forme. Študent si môže počas semestra nahradiť ospravedlnené cvičenia, najviac v rozsahu 3 týždňov (Študijný poriadok UPJŠ v Košiciach, LF, Čl. 12, bod 8).
2. **Účasť minimálne na 5 prednáškach.**
3. **Úspešne realizovaná prezentácia vybranej témy** (minimum 20 bodov).
4. **Úspešné absolvovanie záverečného testu** (minimum 30 bodov).

	Minimum	Maximum	Záverečné hodnotenie (1 bod = 1 %)	
Prezentácia	24	40	91 až 100 %	A - výborne
Záverečný test	36	60	84 až 90 %	B - veľmi dobre
Kumulatívne body	60	100	75 až 83 %	C - dobre
			68 až 74 %	D - uspokojivo
			60 až 67 %	E - dostatočne

Odporúčaná literatúra:

1. MPSVaR SR. Správa o sociálnej situácii obyvateľstva Slovenskej republiky za rok 2023. Dostupné online: https://www.employment.gov.sk/files/slovensky/ministerstvo/analyticke-centrum/2024/sprava_sossr_2023_pub.pdf
2. MPSVaR SR – MZ SR. Stratégia dlhodobej starostlivosti v Slovenskej republike. Integrovaná sociálno-zdravotná starostlivosť. 2021. Dostupné online: <https://www.employment.gov.sk/files/sk/rodina-socialna-pomoc/socialne-sluzby/strategia-dlhodobej-starostlivosti-sr/strategia-dlhodobej-starostlivosti-sr-sept-2021.pdf>
3. MZ SR. Aktualizácia Strategického rámca starostlivosti o zdravie pre roky 2014 – 2030. Jún 2022. Dostupné online: <https://health.gov.sk/?strategia-v-zdravotnictve>
4. Nagyova I, Katreniakova Z (eds.). Textbook of Social Medicine. SafarikPress Publishing, Kosice 2019.
5. Vágnerová M. Psychopatológie pro pomáhající profese. 4. vyd. Praha: Portál, 2008, 872 s. ISBN 978-80-7367-414-4.
6. Zákony NR SR Z. z. v znení neskorších predpisov:
 - č. 448/2008 o sociálnych službách
 - č. 447/2008 o peňažných príspevkoch na kompenzáciu sociálnych dôsledkov ŤZP
 - č. 36/2005 o rodine
 - č. 305/2005 o sociálno-právnej ochrane detí a sociálnej kuratele.

Posledná úprava: 06.02.2026
MUDr. Zuzana Katreniaková, PhD.
Garant predmetu

OBSAH

Cieľom úlohy je naučiť sa vyhľadávať, pracovať a odovzdávať relevantné informácie v oblasti sociálneho lekárstva. Pokúste o hlbšiu analýzu vybranej témy z pohľadu vlastných názorov a skúseností v prepojení na to, čo je o tejto problematike už známe. Výskumné správy, štatistické údaje, grafy a vlastné tvorivé spracovanie sú vítané. Pri vyhľadávaní relevantných zdrojov sa pokúste pracovať s databázami ako EBSCO, Medline, PubMed, Google Scholar či SCOPUS.

FORMA PREZENTÁCIE

PowerPoint prezentácia by mala trvať 7-10 minút **spolu pre dvojicu** (cca 10-15 snímok) v nasledovnej štruktúre:

1. snímka – názov témy, meno a priezvisko prezentujúceho
 2. snímka – obsah (štruktúra) prezentácie
 3. snímka ... rozpracovanie témy podľa obsahu
- predposledná snímka – krátke zhrnutie
posledná snímka – zoznam všetkých použitých informačných zdrojov (min. 7 zdrojov)

Príslušné informačné zdroje je potrebné uviesť aj pri jednotlivých snímkach, vrátane zdrojov pri štatistických údajoch prevzatých z tabuliek, grafov a pod.

CITOVANIE POUŽITÝCH ZDROJOV

Norma STN ISO 690 2012 - Harvard system – príklady:

monografia/učebnica

GUZANIN, Štefan, Robert SABOVČÍK a Pavol KAČMÁR, 2004. Selected Chapters of Plastic and Reconstructive Surgery: vysokoškolské učebné texty. Košice: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Lekárska fakulta. ISBN 80-7097-557-1.

vedecký článok

DUBAYOVÁ, Tatiana et al., 2010. The impact of the intensity of fear on patient's delay regarding health care seeking behavior: a systematic review vyhľadani zdravotníckej starostlivosti. In: International Journal of Public Health. Vol. 55, no. 5, p. 459-468. ISSN 1661-8556.

internetové zdroje

SPEIGHT, J. G., 2005. Lange's Handbook of Chemistry [online]. London: McGraw-Hill.[cit. 2009.06.10.] ISBN 978-1-60119-261-5. Dostupné na:
http://www.knovel.com/web/portal/basic_search/display?_EXT_KNOVEL_DISPLAY_bookid=1347&_EXT_KNOVEL_DISPLAY_fromSearch=true&_EXT_KNOVEL_DISPLAY_searchType=basic

HODNOTENIE

Za spracovanie študenti získavajú maximálne 40 bodov – na základe hodnotenia:

- obsahu (maximum 20 bodov)
- formy (maximum 12 bodov)
- prejavu (maximum 8 bodov)

1. Nezaujem rodičov o dieťa, dnes veľmi rozšírená forma týrania?- na základe prípadovej štúdie analyzujte problém a navrhnete možnosti riešenia.
2. Trest - výchova alebo týranie, kde je hranica?- na základe prípadovej štúdie analyzujte problém a navrhnete možnosti riešenia.
3. Prečo sú digitálne technológie také lákavé? Mobil deťom- áno alebo nie, kedy? Je ohrozený detský intelekt? Syndróm FOMO, Phubing, Hikikomori.
4. Riziká sociálnych sietí - virtuálne zneužívanie mladistvých - kyberšikana, flaming, sexting.
5. Ako pandémie ohrozila duševné zdravie adolescentov? Charakterizujte na základe dostupných štúdií.
6. Kto je vinník on alebo ona? Ako postupovať pri diagnostike domáceho násillia?
7. Detská mozgová obrna - navrhnete možnosti sociálnej pomoci pre pacienta a jeho blízkyh.
8. Jeden deň - 24 hodín v živote vodičkára - každodenné prekonávanie bariér a sociálna pomoc pre osobu s telesným zdravotným postihnutím.
9. Môj život s osobným asistentom - na konkrétnom prípade osoby so zdravotným postihnutím demonštrujte prácu osobného asistenta.
10. Dieťa s kombinovaným zdravotným postihnutím - na konkrétnom príklade demonštrujte službu včasnej intervencie v rodine s dieťaťom do 6 rokov života.
11. Náhla cievna mozgová príhoda - navrhnete možnosti terciárnej prevencie a sociálnej pomoci pacientovi a jeho blízkyh.
12. Diabetická neuropatia - navrhnete možnosti terciárnej prevencie a sociálnej pomoci pacientovi a jeho blízkyh.
13. Život s bielou palicou - na konkrétnom príklade demonštrujte každodennú realitu nevidiaceho človeka.
14. Dieťa s vrodeným sluchovým postihnutím - sociálna pomoc a poradenstvo rodine s nepočujúcim dieťaťom.
15. Prečo sú opatrovatelia osôb žijúcich s Alzheimerovou chorobou považovaní za „druhých neviditeľných pacientov“? Popíšte možné zdravotné a spoločenské dopady dlhodobého opatrovania.
16. Diagnóza Schizofrénia a jej možné dopady na rodinný, pracovný a spoločenský život dospelého človeka.
17. Diagnóza Autizmus a jej možné dopady na život dieťaťa a jeho rodičov.
18. Amyotrofická laterálna skleróza - navrhnete možnosti sociálnej pomoci pre pacienta a jeho blízkyh. (Poznámka: Choroba, ktorou trpel napr. S. Hawking alebo futbalista M. Čišovský).
19. Choroba motýľích krídel - navrhnete možnosti sociálnej pomoci pre detského pacienta a jeho blízkyh.
20. Navrhnete možnosti dostupnej sociálnej pomoci pacientovi s vybraným zhubným nádorovým ochorením.
21. Na konkrétnom príklade zhodnoťte pozitíva a negatíva poskytovania domácej opatrovateľskej služby z pohľadu klienta a z pohľadu formálneho opatrovateľa.
22. Na konkrétnom príklade opíšte poskytovanie komplexnej starostlivosti v hospici.
23. Popíšte proces zdravotných prehliadok migrantov pri vstupe na územie SR.
24. Závislosť na videohrách - na konkrétnom príklade charakterizujte dopady tejto závislosti na zdravie.
25. Bezdomovectvo - cez konkrétne príklady (organizácie, projekty, iniciatívy) opíšte možnosti pomoci ľuďom bez domova v našich podmienkach.
26. Popíšte reálne možnosti (projekt, iniciatívu) pre zlepšenie zdravotného stavu Rómov v podmienkach SR.
27. Spoločnosť očarená štihlou - uveďte príklady rôznych diét propagovaných na internete a kriticky zhodnoťte ich možné dopady na zdravie populácie.
28. Lekár a pacient v informačnej dobe - Ako pristupovať k pacientom, ktorí veria hoaxom a šarlatánom. Uveďte príklady takýchto javov a navrhnete možnosti efektívnej komunikácie.
29. Čo sa môže stať, ak chýba psychohygiena a sociálna opora v živote zdravotníckych pracovníkov - uveďte príklady.
30. Vakcinácia a antivax hnutie. Ako pristupovať k ľuďom odmietajúcim povinnú vakcináciu (napr. vakcíny, ktoré sa podávajú v ranom detstve).
31. Ako podporiť adhérenciu k liečbe u pacientov v dobe „dr. Google“? Uveďte príklady misinformácií a návrh efektívnej komunikácie s pacientom.
32. Reklama a zdravie - uveďte príklady mediálnych miskoncepcií o udržaní zdravia a zdravom životnom štýle a ich možné dopady na zdravie a na postavenie medicíny v spoločnosti.
33. Instagram a TikTok - posúďte ich krátkodobý a dlhodobý vplyv na duševné a fyzické zdravie adolescentov.
34. Laická farmakoterapia - zhodnoťte nadmerné užívanie antibiotík, liekov proti bolesti, anxiolytík a hypnotík na zdravie jednotlivca a lekársku prax.
35. Postcovidový syndróm u seniorov – charakterizujte na základe dostupných odborných štúdií.